

ASIA **TE-toimiston menettely työtarjousten lähettämisessä**

KANTELU

Kantelija on osoittanut oikeuskanslerille 27.11.2018 päivätyn alueen työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) menettelyä koskevan kantelun sekä samoja asioita koskevan 19.12.2018 päivätyn lisäkirjoituksen. Kantelija on arvostellut työnhakunsa katkaisemista huhtikuussa 2018, jolloin hänelle ei ollut kantelun mukaan ilmoitettu työkokeilun jatkamisesta. Marraskuussa 2018 kantelija oli saanut ilmoituksen, että hänellä ei ollut oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän ei ollut saapunut työllistymissuunnitelman laatimistilaisuuteen. Kantelijan mukaan hän ei ollut saanut mitään tietoa kyseisestä tilaisuudesta.

Kantelija on arvostellut myös saamiaan työtarjouksia. Hänelle oli saapunut 19.11.2018 kirje, jonka mukaan työnantajaan piti ottaa yhteyttä viimeistään 23.11.2018. Lisäksi hän oli saanut työtarjouksen paikkaan, joka oli yli 400 kilometrin etäisyydellä. Kantelija ei ollut työnhakijana työtarjousten saapua, mutta joutui kuitenkin tekemään selvityksen niistä.

SELVITYS

Työ- ja elinkeinotoimisto (jäljempänä TE-toimisto) on antanut 15.4.2019 päivätyn johtajan ja palveluesimiehen selvityksen, ja alueen TYP on antanut 19.3.2019 päivätyn työvoima-asiantuntijan, sosiaalityöntekijän ja kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan selvityksen asiakirjoineen.

Jäljennökset selvityksistä lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

TE-toimiston selvityksen mukaan työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa kantelussa mainitut asiat, kuten työnhaun aloittaminen ja päättäminen, työttömyysturva-asiat ja työpaikkojen tarjoaminen kuuluvat TE-toimiston toimivaltaan.

TE-toimiston mukaan kantelijan työnhakua ei ollut hänen kantelussaan mainitsemallaan tavalla katkaistu huhtikuussa 2018. Hän oli 14.4.2018 ilmoittanut puhelimitse, ettei ota kokoaikatyötä

vastaan, koska jää hoitamaan omaistaan. Tällöin hänen oikeutensa työttömyysetuuteen oli katkenut, mutta hänen työnhakunsa oli jäänyt edelleen voimaan.

Asiakirjojen mukaan kantelijalle oli laadittu aktivointisuunnitelma 3.5.2018, jossa oli todettu asiakkaan siirtyvän perustoimeentulotukiasiakkuuteen.

Selvitysten mukaan kantelija oli 20.8.2018 alkaen osallistunut kuntouttavaan työtoimintaan Ylös ja eteenpäin –ryhmässä. Ryhmän vetäjä, sosiaaliohjaaja oli henkilökohtaisesti antanut kantelijalle haastatteluajan verkostotapaamiselle 16.11.2018 TYPiin aktivointisuunnitelman laatimiseen. Kantelija ei ollut saapunut tapaamiselle, ja hänen työnhakunsa oli katkenut. Kantelija oli myöhemmin ilmoittanut olleensa silloin sairaana, mutta ei ollut toimittanut tästä todistusta. Kantelijaa oli 16.11.2018 yritetty tavoittaa puhelimitse onnistumatta. URA-järjestelmän kirjausten mukaan hänelle oli tuolloin tehty selvityspyynnöt ja työnhaun automaattinen katkaisulausunto sekä lähetetty työtarjoukset. Häntä oli yritetty tavoittaa puhelimitse myös 22.11.2018, jotta hän laittaisi työnhakunsa voimaan. Kantelija oli tuolloin ottanut puhelimitse yhteyttä TE-toimiston asiantuntijaan, ja työnhaku oli laitettu voimaan 22.11.2018. Kantelijan työnhaku on ollut voimassa siitä lähtien katkotta.

Työpaikkatarjoukset oli lähetetty kirjeitse 16.11.2018, jolloin kantelijan työnhaku oli ollut voimassa. Työtarjojousien määräajat olivat 20.11.2018, 30.11.2018 ja 2.12.2018.

Selvityksen mukaan kantelijalle tarjotun erään yrityksen työpaikan kohdalla oli tapahtunut sekaannus siten, että kantelijalle oli lähetetty työtarjous, jossa työpaikka sijaitsi Itä-Suomessa, vaikka tarkoituksena oli tarjota työpaikkaa, joka sijaitsi Länsi-Suomessa. Sekaannusta ei ajoissa huomattu ja siksi selvityspyynnöt kantelijalle oli tehty siinä vaiheessa, kun hän oli jälleen työnhakijana. Työpaikkatarjoukset ja niiden perusteella tehdyt työttömyysturvan selvityspyynnöt eivät olleet johtaneet kantelijan työttömyysturvan menetyksiin.

Kantelijan mainitsema maksajan harkinta siitä, keskeytetäänkö etuuden maksaminen käsittelyn ajaksi, ei ollut koskenut kyseisiä työtarjojousia. Kyse oli ollut kantelijan kuntouttavan työtoiminnan keskeytymisestä ja keskeytymisen seuraamuksista.

RATKAISU

Arviointia

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan työväilytyksellä edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista siten, että avoimet työpaikat täyttyvät ja työtä hakevat saavat työtä nopeasti. Saman luvun 2 §:n 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinotoimisto etsii ja tarjoaa työnhakijalle sopivia työpaikkoja. Työ- ja elinkeinotoimisto arvioi työpaikan sopivuuden työnhakijalle ottaen huomioon työnhakijan ammatillisen osaamisen, työhistorian, koulutuksen ja työkyvyn.

Työ- ja elinkeinoministeriö on 19.12.2017 antanut ohjeen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamista (TEM/2376/00.03.05.02/2017), joka on tullut voimaan 1.1.2018. Ohjeen mukaan työtarjous työnhakijalle on henkilökohtaista, asiantuntijan harkintaan perustuvaa työväilytysspalvelua. Työnhakijoilla on velvollisuus ottaa vastaan kokoaika-työtä työttömyysetuuden saamiseksi. Työtarjojousia on tehtävä kaikille asiakkaille, ja niiden on oltava asiakkaan työllistymissuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden mukaisia.

Ohjeen mukaan TE-toimisto ja työnhakija sopivat alueesta, jolta työnhakija hakee työtä ja jolta hänelle tarjotaan työtä. Työnhakialueen tulee olla mahdollisimman laaja. Työnhakijan kanssa yhdessä sovittu työnhakialue on palvelun lähtökohta. TE-toimiston tulee tehdä työtarjouksia työnhakijalle soveltuvaan työhön, vaikka työpaikka ei sijaitisi työnhakialueella tai työttömyysturvalaissa määritellyllä työssäkäyntialueella.

Edellä mainitun ohjeen mukaan TE-toimiston tulee heti työnhauksen alkaessa varmistaa, että työnhakija tietää, miten hänen tulee menetellä työtarjouksen saatuaan, ja että työnhakija tuntee laiminlyönneistä mahdollisesti aiheutuvat seuraamukset. Asiakkuuteen ja työttömyysturvaan liittyvistä menettelytavoista ja velvollisuuksista, muun muassa työtarjouksen merkityksestä ja työstä kieltäytymisen seuraamuksista, kerrotaan TE-palvelujen verkkosivustolla. Nämä asiat tulee varmistaa alkukartoituksen tai haastattelun yhteydessä.

Ohjeessa on todettu, että työnhakija saa työtarjouksen 1-luokan iPost -lähetyksenä (entinen eKirje), ja hänen on otettava yhteys työnantajaan tarjouksessa ilmoitettuun määräpäivään mennessä. Työtarjouksiin ei vakuutusosoikeuden ratkaisukäytännön mukaan sovelleta hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaista seitsemän päivän tiedoksisaantiaikaa. Työtarjouksessa työnhakija veloitetaan ilmoittamaan TE-toimistoon määräpäivään mennessä yhteydenotostaan työnantajaan. Jos työnhakijan ilmoitusta TE-toimistoon ei ole tullut määräpäivään mennessä, asiakkaalle lähetetään selvityspyyntö ja etuuden maksajalle ilmoitetaan asian selvittämisestä tiedotteella OF1. Jos työnhakija kieltäytyy tarjotusta työstä, ei ota yhteyttä työnantajaan tai muulla tavalla aiheuttaa omalla menettelyllään esimerkiksi työhaastattelussa sen, ettei työsuhdetta synny, työnhakijalta pyydetään selvitystä asiasta ja TE-toimisto ratkaisee, tuleeko työnhakijalle asettaa jokin työttömyysturvalaissa säädetty seuraamus.

Saadun selvityksen mukaan kantelukirjoituksissa tarkoitetuista työtarjouksista oli ilmoitettu kantelijalle kirjeitse. Työtarjouskirjeet oli lähetetty 16.11.2018, ja työpaikkoja oli tullut TYPin selvityksen mukaan hakea viimeistään 20.11.2018, 30.11.2018 ja 2.12.2018. Kantelija on ilmoittanut saaneensa työtarjoukset 19.11.2018, ja kantelijan mukaan ensimmäisen työtarjouksen työnantajaan piti ottaa yhteyttä viimeistään 23.11.2018. TE-toimiston selvityksessä on todettu kantelijalla olleen viisi työpäivää aikaa ottaa yhteyttä työnantajiin.

Kantelussa ja selvityksissä on esitetty edellä selostetusti jossain määrin ristiriitaista tietoa siitä, paljonko kantelijalle oli jäänyt aikaa ottaa yhteyttä työnantajaan ensimmäisenä päättyvän määräajan (20.11.2018 tai 23.11.2018) sisältäneen työtarjouksen osalta. Työtarjousten lähettämispäivä 16.11.2018 oli vuonna 2018 perjantai, ja kantelijan mukaan hän oli saanut työtarjoukset maanantaina 19.11.2018. Joka tapauksessa ensimmäisenä päättyvän määräajan sisältäneeseen työtarjoukseen vastaamiselle oli jäänyt aikaa vain enintään muutama arkipäivä.

Totean, että TE-toimiston tulisi nyt kysymyksessä olevan kaltaisesta työpaikasta ilmoittaessaan olla yhteydessä työnhakijaan henkilökohtaisesti esimerkiksi puhelimitse. Näin varmistetaan työnhakijan tosiasiallinen mahdollisuus hakea työpaikkaa. Asialla on työnhakijoille erityistä merkitystä ottaen huomioon työtarjoukseen vastaamatta jättämisestä mahdollisesti aiheutuvat taloudelliset seuraamukset. Tämä myös vastaisi edellä lainatun soveltamisohjeen luonnehdintaa työtarjouksesta työnhakijalle tehdystä henkilökohtaisesta, asiantuntijan harkintaan perustuvasta työnvälityspalvelusta.

Saadusta selvityksestä ilmenee, että kantelijaa ei ollut tavoitettu puhelimitse kyseisenä päivänä eli 16.11.2018. Pidän tässä tapauksessa kirjeitse kantelijalle lähetetyn työtarjoukseen vastaamiselle jäänyttä enintään muutaman arkipäivän aikaa riittämättömänä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Saatan edellä esittämäni näkemykset työtarjouksiin vastaamiselle varatun määräajan riittävästä pituudesta ja yhteydenottotavasta työ- ja elinkeinotoimiston tietoon.

Kantelukirjoitus ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Irma Tolmunen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi